

för kritiska invändningar eftersom läsaren helt enkelt lämnas åt att lita på att Du Mez gjort sitt jobb som forskare. Det är särskilt olyckligt då Du Mez tolkningar av sitt material genomgående förefaller vara både rimliga och angelägna. Överdrivet misstänksamma läsare borde rimligtvis inte ges en sådan enkel chans till banala invändningar.

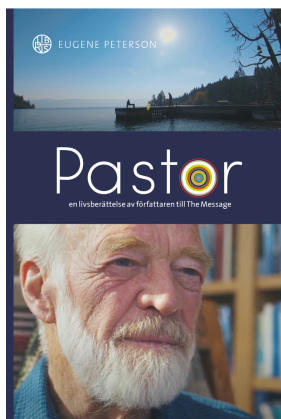
Du Mez bok är synnerligen läsvärd för alla som intresserar sig för väckelsekristen historia och dess överlappning med politik i vår samtid. Studiens fokus ligger visserligen på nordamerikansk evangelikalism, men trots det har flera av de analyserade aktörerna gjort betydande avtryck också på vår sida Atlanten. Dessutom är diskussionen om kön, genus och sexualitet alltjämt i fokus även i den svenska kristna kontexten. Som Du Mez övertygande påvisar i *Jesus and John Wayne* riskerar somliga ställningstaganden i sådana problemkomplex att få politiska effekter som är såväl oönskade som obehagliga. Det gör hennes historieskrivning angelägen för alla som vill fortsätta navigera i dessa frågor.

Tomas Poletti Lundström, Uppsala universitet

DOI: 10.58412/hyb.v2i1.17899

Eugene Peterson, *Pastor: En livsberättelse av författaren till The Message* (Stockholm: Libris, 2023), ISBN: 978-9189704459

När Eugene Petersons (1932–2018) självbiografi *Pastor* från 2011 nu har kommit ut på svenska går mina tankar osökt till Hebreerbrevets ord: ”Tänk på era ledare som har förkunnat Guds ord för er, se på vad deras liv förde fram till och ta efter deras tro. Jesus Kristus är densamme i går, i dag och i evighet” (Hebr 13:7–8, Bibel 2000). Vi kan få en vidgad blick för vem Jesus Kristus är, och Guds uthålliga trofasthet, när vi ser på människor som förmedlat tron till oss och vad som formades fram i deras liv. Deras exempel på trons liv visar stigar för oss att vandra på.

Petersons livsgärning har de senaste åren blivit uppmärksammas i Sverige genom att hans bibelparafra *The Message* översatts till svenska. Petersons önskan att levandegöra Bibelns ord genom att föra över begrepp och innehåll till ett nutida bildspråk har hjälpt många att återigen beröras av läsningen när förtroligheten med formuleringar skapat distans mellan tilltalet och det egna hjärtat. Viljan att överbrygga avståndet mellan Bibelns ord och människors vardag växte fram under Petersons 29 år som pastor i den presbyterianska församling i Bel Air han var med och grundade. Det var också där, i tjänsten som pastor, som Petersons författarskap tog form.

Första gången jag kom i kontakt med Peterson som vägledare för pastorer var genom hans *Working the Angles: The Shape of Pastoral Integrity* (1987). I boken chocköppnade Peterson med märgfulla påståenden om hur amerikanska pastorer förlorat sin anknytning till det som kyrkans pastorer hade ägnat sig åt genom historien. Pastorer hade enligt Peterson växlat fokus från att ha Gud, själen och Skriften som sina främsta angelägenheter till att i stället bli religiösa affärsinnehavare som ägnade sin arbetstid åt att vårda det egna anseendet, uppslukade av marknadsstrategier och av att bygga sina varumärken. Han menade att den grundläggande uppgiften för en pastor var att hålla församlingens uppmärksamhet riktad till Gud och han uppmanade dem därför till att ge plats för tre praktiker, som tillsammans skulle förankra dem i den livsnödvändiga samhörigheten med Gud: 1) Bönen som ett rum för den egna relationen med Gud; 2) läsningen av Bibeln som ett sätt att delta i Guds tilltal och handlingar; samt 3) andliga vägledningssamtal som platser för att vara uppmärksam på vad Gud gör i en annan människa.

Petersons övertygelser om vad som är centralt i en pastorstjänst flyttade blicken från det som var synligt och mätbart – hur pastorn genomför sina arbetsuppgifter som predikningar, undervisningsserier eller administration – till det som skedde i det fördolda. Det är endast pastorn själv som vet om denne ägnar sig åt att vara uppmärksam på Gud.

I självbiografen sätts Petersons vägledning in i sitt sammanhang. Han ser pastorstjänsten som en livsuppgift (eng. "vocation") och inleder *Pastor* med att berätta hur ingången i tjänst var som en hemkomst där livets alla

olika delar och upplevelser ledde fram till en ”kallelse, en sammansmältning av alla pusselbitar i mitt liv, ett yrke: pastor” (11). Efter det inledande avsnittet följer bokens två huvuddelar. I den första delen skildras uppväxtåren i Montana och livet fram till avskiljningen som pastor och hur han gifter sig med Jan. Därefter kommer berättelsen om åren som pastor. I några korta kapitel beskrivs till sist avslutet av pastorstjänsten med några noteringar om övergången till en tjänst som professor på en teologisk utbildning och arbetet med *The Message*.

Genom bokens fyrtio kapitel zoomar Peterson in på människor, platser och situationer som på olika sätt berört och påverkat honom. Tillammans målar de bilden av hans förståelse av pastorstjänsten och vad en församling är tänkt att vara. Han delar med sig av hur upptäckter och insikter om Gud och det egna livet växer fram i långa linjer av relationer mitt i vardagen:

Jag såg det som att jag fått i uppgift att vittna om själva *levbarheten* i det kristna livet, att allt i Bibeln och Jesus fanns här för att vi skulle leva i det. I röran med arbete och synd, familjer och grannskap var det min uppgift att be och ge vägledning och uppmuntra till ett evangelium som levdes – tålmodigt, lokalt och personligt. (287, kursivering i original)

För Peterson var ”pastorskallelsen ... min identitet” (13). På det sättet skiljer sig Petersons förståelse, som jag ser det, på ett intressant sätt från den uppdelning mellan kallelse och utsändande som sedan Magnus Malms *Vägvisare* (1990) blivit ett vanligt förhållningssätt i Sverige. Malm pekade på faran för präster och pastorer att förlora relationen till Gud, andra och sig själv genom att uppslukas av och få hela sin identitet knuten till tjänsten. Som motkraft till detta betonade Malm att kallelsen för alla troende, oavsett tjänst, djupast sett är till efterföljelse av Kristus och inte i ett yrkesutövande. Utsändandet i uppgifter kan förändras genom livet utan att kallelsen och därmed relationen går förlorad.

I Petersons *Pastor* ställs läsaren inför ett livslopp där kallelsen, utsändandet och hela livet är sammanvävt. Pastorstjänsten är för honom

ett sätt att leva som i hög grad är beroende av sammanhanget: pastorns känsloliv, familjeliv och erfarenheter av tron, och förmågor som utvecklas i en viss församling i ett visst område där han eller hon bor – *de här*

människorna, sådana de är, på *det här* stället ... Pastorskallelsen uppstår, utvecklas och föds på ett unikt sätt för varje enskild pastor. (14, kursiveringar i originalet)

I livet som en helhet pekar Peterson på möjliga vägar att pågående förankra det egna livet hos Gud, så att inte andra människor förminskas till att bli ett medel för egna mål eller att förståelsen av Gud förvrängs till att bli en hård arbetsgivare.

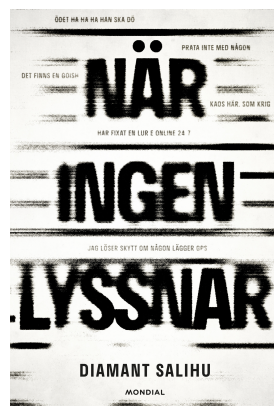
Petersons språk är målande och vackert. I en långsam läsning av hans minnen öppnas en dörr till att själv reflektera över de olika platser, människor och vägval som ingår i den egna livsberättelsen. Petersons förståelse av uppdraget som pastor och visionen för församlingsliv ger även det en tydlig bild att pröva de egna övertygelserna emot. Oavsett om du är pastor eller inte kan jag varmt rekommendera dig att kliva in i de rum som Peterson erbjuder dig i sin bok *Pastor*. Läsningen ger möjlighet till en vidgad blick för Guds uthålliga trofasthet i ditt liv tillsammans med en inbjudan att fortsätta ge utrymme för att leva uppmärksamt på Gud.

Håkan Kenne, pastor samt lärare ALT

DOI: 10.58412/hyb.v2i1.19390

Diamant Salihu, *När ingen lyssnar* (Stockholm: Mondial, 2023), ISBN: 978-9180022835

De senaste åren har antalet skjutningar och sprängningar med dödligt utfall ökat kraftigt i Sverige. Allt yngre människor är delaktiga i och drabbas av det grova våldet. Denna utveckling ställer samhället och kyrkan ett antal sociala, teologiska och etiska frågor. I *När ingen lyssnar* erbjuder Diamant Salihu sina läsare en mängd perspektiv för att ta sig an dessa problem. Diamant Salihu är SVT-reporter och född i Kosovo 1983. Familjen flyttade till Sverige och Borlänge när Diamant var 7 år gammal och idag är han en prisbelönt journalist och författare. Han har

bland annat tilldelats Raoul Wallenbergpriset för sin rapportering av